

ÉDOUARD SCHURÉ

**EVOLUȚIA
DIVINĂ**

DE LA SFINX LA HRISTOS

*Noi trăim Divinul, noi toți atâc cât existăm
În spațiul terestru, cât și în cerul strălucitor.
Amintirea Zeilor este nectarul oamenilor,
Parfumul Iubirii este nectarul Zeilor.*

Sufletul în Epoca Modernă

ținent și de a zbura peste mai multe mări. În Marii Inițiați încercam să percep lumea divină prin conștiința marilor profeti ai umanității, așa cum privim stelele de la înălțimea unui far. Acum făceam invers. Năzuiam să văd lumea din punctul de vedere al astrelor, sau, mai bine zis, să contemp lu evoluția umană prin acțiunea forțelor cosmice, a căror ierarhie fantastică și funcționare multiplă m-ați făcut să înțeleg.

De aici, conceperea Evoluției Divine, a cărei primă parte o ofer astăzi cititorilor mei: De la Sfînx la Hristos, fără să știu vreodată dacă voi scrie partea a doua: De la Christos la Lucifer.

Dar bănuiam cu siguranță ce va urma... într-o astfel de realizare, câte încercări aventuroase și câte lacune imense se află! Câte ascensiuni vertiginoase și câte prăpăstii! Prăpăstii înspăimântătoare peste care a trebuit să trec repede, au fost mai multe decât culmile pe care am putut să le ating și a trebuit să traversez mai multe deșerturi aride decât vâlcele înflorite. Singura mea dorința era să-mi ating scopul, cu toate că eram bătut de vânt și înghețat de furtună... În mijlocul temerilor acestei periculoase călătorii, îmi mai rămânea o singură speranță. O spun cu toată recunoștința pe care v-o păstrez. În frescele emoționante, în panoramele sonore, pe care cuvântul dumneavoastră magic le-a făcut să se nască în mine, puteți recunoaște marile contururi ale Adevărului, care strălucește puternic sub privirea dumneavoastră!

O forță superioară tuturor scrupulelor, o voce mai puternică decât toate spaimile m-a determinat să scriu această carte. Poate ea va reuși să strângă în jurul ei pe toți aceia care, simțind gravitatea prezentului, s-au decis să meargă spre viitor sub semnul esoterismului eleno-creștin.

Februarie 1912

E.S.

Cartea I-a

Evoluția planetară și evoluția omului

*Zei gândesc cu totul altfel decât oamenii.
Gândurile oamenilor sunt imagini;
gândurile zeilor sunt ființe vii.*

Rudolf Steiner

Capitolul 1

ENIGMA SFINXULUI ȘI ÎNTELEPCIUNEA PRIMORDIALĂ

Scopul oricărei înțelepciuni este rezolvarea enigmei omului, ultima expresie a evoluției planetare. Aceasta enigmă cuprinde însăși enigma lumii. Pentru că micul univers al omului, sau *microcosmosul*, este oglinda și sinteza minusculă a universului mare, sau a *macrocosmosului*. Constituite pe aceleași principii, și unul și celălalt reprezintă expresiile diferite, dar concordante ale Creatorului invizibil, vizibil în operele sale, ale Spiritului suveran pe care-l numim Dumnezeu.

Or, niciun simbol nu exprimă mai elocvent enigma Omului și al Naturii decât Sfînxul antic al Egiptului imemorial. Gândirea umană, popoarele și religiile se întrec în a-i descifra sensul.

De aproximativ zece mii de ani, adică de la originea primelor civilizații din Africa și Asia, anterioare civilizațiilor noastre europene, Sfînxul colosal din Gizeh, sculptat în piatră și culcat pe nisipul arămiu al deșertului, propune fiecărui trecător o problemă de temut. Pentru că un limbaj suprauman, mai impresionant decât cel al tuturor limbilor vorbite, iese din forma sa mută și din fruntea sa semeața.

„— Privește-mă, zice el, sunt Sfînxul-Natură, Înger, Vultur, Leu și Taur, am fața impunătoare a lui Dumnezeu și corpul unui animal îna-

ripat și sălbatic. N-ai nici crupa mea, nici ghearele, nici aripile mele, dar bustul tău seamănă cu al meu. Cine ești? De unde vii? Unde te duci? Ai ieșit din adâncul pământului sau ai coborât din discul strălucitor al acestui soare glorios care răsare acolo din munții Arabiei? Eu sunt, văd, știu dintotdeauna. Pentru că sunt unul dintre Arhetipurile eterne care trăiesc în lumina ce există fără a fi creată... dar... îmi este interzis să vorbesc altfel decât prin prezența mea. În ceea ce te privește, om efemer, călător, obscur, umbră care trece, caută – și ghicește, iar dacă nu – dispera!“

La întrebarea tulburătoare, la ordinul imperios al fiarei înaripate, mitologiile, religiile și filosofiele au răspuns în mii de chipuri de-a lungul istoriei. Au potolit fără să se astâmpere complet această sete de adevăr care arde în inima omului. În ciuda diversității dogmelor și riturilor, există un punct esențial asupra căruia au căzut de acord. Prin cultele, simbolurile, sacrificiile, disciplinele și promisiunile lor, acești ghizi spirituali n-au încetat să spună omului: „Vii din lumea divină și poți să te întorci acolo dacă vrei. Există în tine ceva efemer și etern. Să nu te folosești de cel dintâi decât pentru a-l dezvolta pe al doilea.“

De la apariția creștinismului, care promite adevărul celor mai umili și face să freamăte de speranță întreaga omenire, legenda paradisiului pierdut din cauza greșelii făcute de primul om și a salvării redată omenirii degenerate prin sacrificiul unui zeu, a alinat sufletele timp de aproximativ doua mii de ani. Dar povestea populară și sugestivă nu mai este de ajuns, în forma sa copilărească, omului adult, devenind stăpânul forțelor naturii, acest om care vrea să pătrundă misterele cu mintea sa și care, asemenea lui Toma necredinciosul, nu mai crede decât în ceea ce atinge.

Și iată că omul din zilele noastre s-a așezat în fața Sfinxului antic, a cărui întrebare mereu repetată îl irită și îl deranjează fără voia lui pe curajosul explorator. Obosit, strigă: „O, Sfinx nemuritor, ridicolă și zadarnică e vechea ta întrebare. Nu mai există Dumnezeu. Dacă se află undeva într-o regiune inaccesibilă simțurilor mele, nu vreau să mai știu nimic de el și voi putea să mă lipsesc de el. Zeii sunt morți. Nu există Absolut, nici Zeu suprem, nici cauză primordială. Nu există decât un curent continuu de fenomene, care se succed ca valurile și se rostogolesc în cercul fatal al universului. O, Sfinx amăgitor, chinul înțelepților, sperietoarea mulțimilor, nu-mi este teamă de tine. Puțin îmi pasă prin ce întâmplare am ieșit din adâncurile tale, dar, pentru că m-am născut, voi scăpa din ghearele tale, pentru că numele meu e Voia, Rațiune, Analiză și totul se pleacă în fața puterii mele. Pentru că așa stau

lucrurile, eu sunt stăpânul tău, iar tu devii inutil. Iluzie zadarnică a trecutului, ultima fantomă a zeilor dispăruți, piei în nisip și lasă-mi mie pământul, unde în sfârșit o să răspândesc libertatea și fericirea.“

Astfel vorbește omul nou, *supraomul* unei științe care nu este decât știința materiei. Sfinxul neînțeleș de omenirea actuală, Sfinxul care și-a pierdut aureola, discul de aur de pe vremea faraonilor, simbolul soarelui înaripat și puterea de a face Zeii să vorbească prin intermediul sufletului uman în liniștea templelor, Sfinxul, care se macină în deșert, tace. Și supraomul triumfător se privește în oglinda științei sale.

Atunci se dă înapoi speriat. Pentru că se vede în ea sub înfățișarea unei gorile, care, cu corpul ei păros și fața de prognat, îi strigă rânjind: „Iată-l pe strămoșul tău... Salută-ți noul Dumnezeu!“ La vederea acesteia, supraomul radiază zadarnic în orgoliul lui, freamătă de groază, se simte umilit de știința sa implacabilă. Adânc în conștiința sa, aude atunci o voce care seamănă cu cea Sfinxului îndepărtat, pentru că e subtilă ca o undă aeriană și armonioasă ca murmurul care iese din statuia lui Memnon, la primele raze ale soarelui: „Om nesăbuit, zise ea, care crezi că descinzi din gorilă, ai merita să nu mai evoluezi din acel punct. Să știi că cea mai mare crimă a ta este aceea de a-l fi omorât pe Dumnezeu!“

Aceasta este starea de spirit pe care știința fără suflet, știința fără Dumnezeu a creat-o în lume. De aici cele două doctrine ale agnosticismului și materialismului care guvernează mentalitatea contemporană. Agnosticimul spune: „*Ignorabimus*, nu vom ști niciodată esența lucrurilor. Să încetăm să ne mai ocupăm de asta.“ Al doilea zice: „Nu există decât materie și instinct. Să profităm de asta cât mai mult.“ Rezultatul acestor două doctrine este același: fatalism în istorie și în filosofie, realism în artă, suprimarea sentimentului religios și a ideii divine. Credeam că eliberăm omul, eliberându-l pe Dumnezeu, însă îl facem sclavul materiei. Lasând universul fără stăpân, lăsăm și omul fără stăpân. Se înțelege de la sine că nu confund știința, admirabilă în opera sa de clasificare și observare, cu popularizatorii ei fanatici, teoreticieni ai agnosticismului și materialismului. Ei sunt cei care aruncă asupra gândirii un vâl negru prin care lumea se vede ca un cimitir.

Mulți sunt cei care se ridică împotriva acestui vâl, ale cărui nenumărate cute ascund universul viu și împiedică gândirea. Dar unde să găsești sabia de lumină care să-l sfășie?

Unii au recurs la vechile metafizici, dar conceptele lor abstracte, fără a cuprinde natura vie, nu furnizează decât arme tocite. Alții se limitează la *filosofia închiderilor etanșe*, care așează știința într-un com-

partiment și morala religioasă în altul, această filosofie ducând la nepuința totală, pentru că împarte omul în două. Alții reiau, fără să le înțeleagă, dogmele Bisericii și caută o consolare în ritualurile ei, însă magia lor evocatoare, cu sensul său sublim, s-a pierdut. Aceste ritualuri pot potoli neliniștea, dar nu pot spune adevărul.

Unde e sabia de lumină care străpunge și tenebrele Sufletului și abisurile Naturii pentru a-l regăsi acolo pe Dumnezeu? Știința care ucide este oare stăpâna lumii? Înțelepciunea care dă viață nu este oare decât un cuvânt fără rost? Mulți spun asta, aproape toți o cred.

Și totuși... există o înțelepciune primordială, transcendentă, veșnică, în care rezidă plenitudinea cunoașterii. Odinioară ea se revărsa ca un șuvoi bogat, asemenea Gangelui care se strângea din zăpezile căzute în Himalaya. Astăzi, abia dacă se mai aseamănă cu un fir subțire de apă care se scurge pe o albie de pietre, dar nu a secat complet. Această înțelepciune are la bază alte facultăți decât cele folosite de știința prezentului. Intuiția nu este decât o licărire vie și prima etapă a acesteia. Se numește Viziune, Contemplare Divină, Comuniune vie cu Eternul. Această Înțelepciune vine din lumina interioară care se aprinde în om la un moment dat în dezvoltarea sa. Ea pătrunde prin lumea astrală, laborator al forțelor creatoare, până în lumea spirituală, originea lucrurilor. Oglindirile acestei înțelepciuni pe care ni le dau limbajul și arta umană sunt obscure și imperfecte, dar sursa lor este pură și luminoasă, pentru că fășnește sub influența directă a puterilor spirituale care au creat lumea. Nu numai că primii înțelepți au perceput aceste forțe, dar au și meditat la marele mistere ale Creației, adică aspectele succesive pe care le-a îmbrăcat sistemul solar înainte de formarea Pământului. Le-au contemplat în imaginile vii care plutesc în lumina astrală pentru ochiul spiritului pur și au dat planetelor numele forțelor cosmice care le-au modelat.

De aceea planetele au devenit zei în mitologie¹.

Marii ocultști și mistici ai secolelor al XVI-lea și al XVII-lea dețineau o parte din această înțelepciune primordială, datorită viziunilor lor sublime. Henri Kunarth încearcă să o concentreze în talismanul în formă de stea cu cinci raze numit *Teatrum sapientiae aeternae*, iar Jacob Boehme se aproprie de ea ca un vizionar în *Aurora*. Paracelsus o studiază în tratatul său *Astronomia Magna*. Leibniz a presimțit-o numind-o *perennis quaedam philosophia*, Marele teozof

actual Rudolf Steiner o numște *Urweltweisheit*, cuvânt intraductibil, redat oarecum prin perifraza: „Înțelepciunea surselor lumilor.”²

Capitolul 2

FOCUL-PRINCIPIU ȘI IERARHIA PUTERILOR

Centrul vechii științe oculte, formulat pentru prima oară de rishii din India, era doctrina Focului-Principiu, materialul Universului și instrumentul Zeilor.

Agni, Focul ascuns în fiecare lucru, Focul original și invizibil, ale cărui fum, flacără și lumină nu sunt decât manifestările exterioare,

1 - Marii astronomi ai secolului al XVI-lea și al XVII-lea, Copernic, Galilei, Kepler, care au formulat legile mecanicii celestale și ne-au deschis dimensiunile spațiului, au avut în ceea ce privesc astrele o idee asemănătoare cu cea a magilor din Caldeea și cu cea a preoților egipteni. Era un dinamism ierarhic, un animism universal, dar diferențiat și gradat. Căci pentru ei astrele și cerul, deși guvernate de legi matematice, aveau viață. Nu le priveau doar cu o inteligență rece, ci cu tot sufletul. Astfel, ei îi simțeau în astre pe zei, iar în Cosmos, Spiritul creator. Citiți mai bine pasajul acesta a lui Kepler: „Toată creația reprezintă o simfonie minunată, atât în ordinea ideilor și a spiritului, cât și în cea a ființelor materiale. Totul se leagă prin legături reciproce insolubile; totul formează un întreg armonios. În Dumnezeu, aceeași armonie, o armonie supremă, căci Dumnezeu ne-a făcut după chipul său și ne-a dat ideea și sentimentul armoniei. Tot ce există este viu și animat, pentru că totul se continuă și se leagă; nici o stea care să nu fie animal, care să nu aibă un suflet. Sufletul astrelor este cauza mișcărilor lor și a simpatiei care le leagă și astfel se explică regularitatea fenomenelor naturale.” – Kepler, *Harmonices Mundi* (1619), traducerea de Bartholmess în *Dicționarul de filosofie* a lui Frank – n.a.

2 - „Ceea ce omul obține ca inspirație și viziune nu e decât o reflectare o forțelor spirituale care au creat lumea. Ceasornicarul are ideea ceasului și îl construiește conform cu planul său. Odata făcut ceasul, putem, demontând aparatul, ideea care a stat la baza construirii lui. Aceeași este și situația omului în ceea ce privește înțelepciunea divină și creatoare. Înainte ca lumea noastră să se nască, această Înțelepciune exista; era planul lumii. Înțelepciunea a fost mai târziu comunicată omului. Acestea sunt ideile exprimate de Zei.” Rudolf Steiner -Note luate la conferințele din 1909

Agni, focul creator, pentru că, pe de o parte, focul este forma elementară a materiei, iar pe de altă parte este veșmântul și, într-o oarecare măsură, corpul Zeilor, mediul prin care aceștia acționează asupra lumii; cale fierbinte, pe care spiritul îl coboară în materie; potecă luminoasă, pe unde materia urcă la Spirit.

Această veche doctrină a Focului-Principiu, care umple și luminează Vedele cu poezia sa divinatorie, se regăsește mai târziu formulată într-o manieră științifică la cel mai mare dintre filosofii greci ai școlii ioniene, la Heraclit din Efes. Heraclit vedea în foc principiul universului vizibil: „Focul este elementul generator și, din transformările sale, fie că se rarefiază, fie că se condensează, iau naștere toate lucrurile. Focul se transformă în vapori când condensează; acești vapori capătă consistență și se transformă în apă; apa, printr-o altă condensare, devine pământ.“ Iată ce numește Heraclit *mişcare de sus în jos*. – Și invers, pământul, prin rarefiere, se transformă în apă, din care ies aproape toate celelalte lucruri, prin evaporarea de la suprafața ei. Aceasta este *mişcarea de jos în sus*. Să mai adăugăm că focul nu este doar principiul care dă viață, ci și principiul distrugător. Universul a fost produs de foc și prin foc trebuie să piară.³

3 - Rezumat al filosofiei lui Heraclit după fragmentele pe care le avem. Vezi Ritter, *Istoria filosofiei ioniene*. – E interesant să apropiem de vechea idee a lui Heraclit, potrivit căreia toată lumea vizibilă este rezultatul Focului, adică al Căldurii, descoperirile astronomiei moderne datorate spectrometriei stelelor. Iată ce spune Ch. Nordmann în remarcabilul său articol despre *Metamorfoza stelelor și temperatura lor* (*Revista celor Două Lumi* din 1 iunie 1910): „Diferențele esențiale care există între diferitele tipuri de stele, din punctul de vedere al compoziției chimice, se datorează diferențelor de temperatură de acolo. Când temperatura crește, atomii elementelor chimice caracterizate de liniile lor spectrale obișnuite se dislocă pentru a face loc unor forme mai simple, caracterizate prin „linii accentuate“, pe care Lookyer le numește „proto-elemente“. Când temperatura crește, aceste proto-elemente se disociază pentru a forma alte elemente din ce în ce mai ușoare și mai simple, ducând în cele din urmă la transmutarea tuturor celorlalte corpuri în hidrogen și heliu. Stelele din constelația Orion ar fi deci cele mai calde din cosmos; și simplitatea mai mare sau mai mică a spectrelor stelare, ca și importanța pe care o au acolo liniile accentuate, ar fi caracteristice temperaturilor și stelelor. Două mari idei filosofice se degajă din aceste cercetări, aceea a unei evoluții chimice și termice a stelelor și aceea a transmutării elementelor chimice prin acțiunea căldurii... Astfel, se demonstrează pentru prima oară pe pământ, posibilitatea transmutării elementelor, atât de revocată de alchimiiștii medievali și atât de ironizată de chimiștii secolului al nouăsprezecelea. Stelele ne oferă un exemplu complet de transmutare în sensul căutat de alchimiiști, de vreme ce metalele cele mai grele nu apar decât după elementele ușoare și atunci când s-au răcit suficient.“ – n.a.

Să mai spunem că toată cosmogonia sistemului nostru planetar se rezumă la cele două mișcări de jos în sus și de sus în jos și la cele două fenomene de condensare și rarefiere, căci ele însoțesc coborârea spiritului în materie și înălțarea materiei spre spirit. Să mai menționăm că Heraclit și-a depus cartea despre Focul-Principiu în Templul Dianei din Efes, vrând să arate astfel că își obținuse știința în urma inițierii de la Zei, adică datorită inspirației, și nu numai a meditației și rațiunii. Pe vremea aceea, filosofia era mai ales intuitivă și sintetică. Ea nu devine analitică decât la eleați și dialectică abia odată cu Socrate, Platon și Aristotel.

Să ascultăm acum, pe această temă, cuvântul celui mai învățat și mai vizionar dintre teozofii contemporani. El pune în slujba științei contemporane doctrina ocultă a celor patru elemente și a Focului-Principiu.

„Pentru a înțelege această doctrină antică și sfântă care vine din Orient, spune Rudolf Steiner, Focul trebuie analizat în legătură cu cele patru elemente. Sensul celor patru elemente nu mai este înțeles de materialismul contemporan. În sensul esoteric, elementele nu înseamnă niște corpuri simple și ireductibile, conform conceptului chimiei moderne, ci stări succesive ale materiei. 1) *Pământul* reprezintă elementul solid (în acest sens, gheața este pământ). 2) *Apă* semnifică starea lichidă (în acest sens, mercurul și fierul topit sunt apă). Focul sau Căldura este o stare mult mai subtilă și mai fină decât aerul. Am putea să-l numim materia radiantă (cuvântul îi aparține lui Cookes). – Focul se deosebește de celelalte trei elemente mai întâi pentru că le pătrunde și pătrunde orice lucru, în timp ce ele sunt separate unele de altele. O altă diferență: putem atinge ceea ce este în stare solidă, lichidă și gazoasă. Din afară se simte un oarecare grad de rezistență. Putem atinge și un corp care arde, dar căldura se simte la fel și dinăuntru. Înțelepciunea antică releva acest lucru. Focul este un element și interior și exterior omului și întregii lumi. Înțelepții spuneau: *Cu focul, materia devine suflet. Există suflet în foc, există foc în suflet.*

Focul este, așadar, poarta prin care pătrundem în interiorul lucrurilor. Când privim un obiect care arde, vedem două lucruri odată cu focul: fumul și lumina. Lumina se naște din foc, dar o vedem? Credem că da, dar nu este adevărat. Vedem obiecte solide, lichide sau gazoase luminate de lumină. Nu vedem lumina propriu-zisă. Lumina fizică este în realitate invizibilă. Trecând de la foc la lumină, intrăm în sfera invizibilului, în eter, în spiritual. Invers stau lucrurile când e vorba de fum. Când arde ceva, asistăm la o trecere de la material la

spiritual, care produce lumină. Dar această trecere se compensează prin fumul opac. Odată cu fumul, focul închide un element spiritual în materie. Nimic nu apare izolat. Orice proces este compensat printr-un recul invers și proporțional. Acolo unde i-a naștere lumina, iau naștere și tenebrele. Aerul se naște din focul transformat în fum, apa din aerul condensat în lichid, și pământul din lichid solidificat. Din acest punct de vedere, *întreg universul are la bază focul concentrat și spiritul închis în materie.*⁴

Astfel când pătrundem cu privirea în laboratorul lumii și vedem circulând în venele sale agentul vieții universale, focul subtil și atotputernic, înțelegem mai bine forța și măreția cultului primitivilor Aria. Slăveau Focul, pentru că vedeau în ei tronul, substanța și veșmântul Zeilor.

Dar înainte de a face o expunere sumară a evoluției planetare, trebuie să ne facem o idee despre ierarhia forțelor angajate în drama cosmică. Înțelepții au plasat zeii pe tronul Focului și Luminii, pentru că aceste forțe sunt elementare lor. Să încercăm acum să le enumerăm de jos în sus, în ordinea crescătoare a inteligenței umane. Le vom vedea apoi acționând de sus în jos, în ordinea descrescătoare a creației. Vechiul Testament rezumă ierarhia Puterilor. Care sunt facultăți ale lui Dumnezeu în acțiune, în visul lui Iacov, care vede îngeri coborând și ridicând treptele universului. Acest vis reprezintă simbolic ierarhia lumii invizibile, organismul animator și susținător al lumii vizibile. Comentat din punct de vedere esoteric, el relevă o știință și mai profundă decât cea care se vede prin microscopul și telescoapele noastre.

Urcați treptele materiei și veți găsi pe Dumnezeu. Așa cum deasupra celor patru elemente găsim elemente mai subtile, tot așa asupra celor patru regnuri ale naturii vizibile – regnul mineral, vegetal, animal și uman – găsim alte regnuri care corespund diferitelor stări ale materiei imponderabile. Elohimii lui Moise și ale căror forme antropomor-

4 - Notițe luate la conferințele doctorului Rudolf Steiner, în aprilie 1909. Amintim aici că ultimele teorii ale științei contemporane despre constituția materiei consideră atomii ca fiind compuși din *electroni*, adică atomi electrici, grupați într-un fel oarecare. Întregul univers n-ar fi, plecând de la această ipoteză, decât un fenomen de electricitate. Iată-ne destul de aproape de Agni, focul ascuns din imnurile vedice. Astfel, analiza extremă întâlnește sinteza extremă, iar știința modernă întâlnește înțelepciunea antică – n.a.

lizate sunt zeii greci. Tradiția esoterică creștină, care coboară de la Dionisie Areopagitul⁵ le împarte în nouă categorii, grupate câte trei, formând un tot organic.

Mai presus de om – toți profeții au spus-o și toate popoarele au crezut-o – există *Îngerii*, Feruerii persanilor, Geniile latinilor, care s-au identificat uneori cu Eul superior și care este sortit să-l trezească. Din punct de vedere esoteric, îngerii se numesc de asemenea *fiii vieții*. Un înger păzitor este atribuit personalității fiecărui om. Rolul său este de a-l urma și de a-l orienta de la o încarnare la alta. Elementul îngerului este aerul. Mai presus de îngeri sunt *Arhanghelii*, acei Asura ai indienilor, care domină sufletul națiilor. Elementul lor este focul. Tradiția ocultă îi considera factorii cei mai activi în viața generală a umanității, căreia îi trasează liniile mari și ale cărei mișcări multiple le supraveghează. Mai presus de Arhangheli sunt *Arheii* sau spiritele personalității și inițiativei, al căror rol ar putea fi definit prin cuvântul: *Începătorii*, pentru că ei sunt cei care au dat primul impuls Arhanghelilor în perioada Saturniană și Solară. Tot ei sunt cei care prezidă marile mișcări și revoluții umane precum și intrarea în scenă a marilor personalități care schimbă fața istoriei.

Acesta este primul grup de Puteri spirituale care se ridică mai presus de om și pe care l-am putea numi, prin excelență, grupul de muncitori din laboratorul planetar, pentru că acțiunea lor este cea mai arzătoare, cea mai complexă și pătrunde atât în profunzimile materiei, cât și în tainele individualității umane.

Mai sus se situează a doua triadă a Puterilor. Acestea sunt Develle propriu-zise ale indienilor. Dionisie Areopagitul le-a numit *Virtuțile*, *Dominațiile* și *Principatele*. Trebuie să vedem în ele dominatorii și ordinatorii întregului sistem planetar. Intermediari între forțele inferioare și cele superioare, aceste spirite suverane sunt mai aproape de divinitate decât de om; am putea să le numim *Infailibili*, căci ele nu pot ca Arhanghelii, să coboare în hăul materiei, dar nu pot nici să-l iubească, așa cum fac Arhanghelii, pe omul căruia i-au dat suflul vieții. Aceste puteri au creat în vid sferile planetare, unde s-au strâns apoi puterile infinitului. Ele țin balanța întregului sistem și constituie norma acestuia. Aceștia sunt *Elohimii* lui Moise și creatorii Pământului.

Mult deasupra oricărui concept și oricărei imaginații umane se

5 - Vom discuta în al doilea volum al acestei opere despre autenticitatea personajului Dionisie Areopagitul și despre cărțile care îi sunt atribuite. Aici contează mai puțin, pentru că, în acest capitol, este vorba despre idei și nu despre persoane. - n.a.

ridică cea de-a treia triadă a Puterilor, în ordine ascendentă.

Tronurile sunt Puterile supreme ale darului de sine și al sacrificiului. Vom vedea în curând rolul lor capital la originea sistemului nostru capital. *Serafimii* (al căror nume caldeean înseamnă dragoste) și *Heruvimii* (al căror nume semnifică înțelepciune și forță infinită) sunt atât de aproape de Dumnezeu pentru că îi reflectă imediat lumina. Puterile inferioare nu ar putea să-i suporte strălucirea orbitoare și fulgerul orbitor. Serafimii și Heruvimii le-o transmit, filtrând-o și considerând-o în forme radiante. Iau chiar ei aceste forme, umplându-se de Dragoste și Înțelepciune. Se cufundă în sânul Trinității divine și ies de acolo plini de strălucire, căci gândurile lui Dumnezeu se încorporează în esența lor spirituală. Ei nu lucrează, ei răspândesc lumină; ei nu creează, ei trezesc la viață, în calitatea lor de raze vii ale Dumnezeului de nepătruns.

Într-un cuvânt, TRIADA INFERIOARĂ (Îngeri, Arhangheli și Arhei) este cea a *puterilor combative*, cărora le revine munca cea mai grea. Ele sunt cei care au drept câmp de bătălie Pământul și omul drept obiect al luptei. TRIADA MIJLOCIE (Virtuți, Dominații și Principate) este cea a *Puterilor ordonate și echilibrate*, care acționează în ansamblul sistemului planetar. TRIADA SUPERIOARĂ (Tronuri, Heruvimi și Serafimi) este cea a *Puterilor strălucitoare și inspiratoare*, care acționează în ansamblul cosmosului. Ele aparțin sferei divine propriuzise, căci ele sunt, prin esența lor, deasupra Spațiului și Timpului, ca însuși Dumnezeu, dar ele îl manifestă pe Dumnezeu în Timp și Spațiu.

Să adăugăm aici că, în această vastă ierarhie, fiecare ordin al puterilor primește influxul Puterilor superioare și acționează asupra tuturor celor de dedesupt, dar nu și asupra celor de deasupra.

Să mai notăm că sferele de activitate ale Puterilor se întrepătrund fără a se confunda și condițiile de Spațiu și Timp variază în fiecare Triadă a ierarhiei. Sfera Îngerilor, Arhanghelilor și Arheilor, cea care vine imediat deasupra omului, și spațiul în care omul se cufundă, în timpul somnului este *sfera astrală*, numită și *sfera penetrabilității*. Acolo stăpânește cea de-a patra dimensiune, adică ființele se întrepătrund fără a se confunda. Distanța este anulată sau modificată. Lucrurile se unesc imediat, prin simpatie sau antipatie. Sfera Puterilor din cea de-a doua Triadă este *sfera spirituală*, pe care o putem numi și *sfera expansiunii și a concentrării*. Acolo stăpânesc cea de-a cincea și de-a șasea dimensiune, cea mai înaltă, aceea a Infinitului și a Eternului, care se află asupra Spațiului și Timpului, dar pe care le comandă.

Acest tablou reprezintă scala Puterilor, care au drept tron Focul-

Principiu, drept centru Treimea divină și drept coroană Triada serafică. Lumina, Viața și Adevărul se proiectează deasupra lui de sus, sub efluviiul celor Trei Verbe, prin Elohimi și Arhangheli, și năvălesc până în inima Omului cu flacăra lui Lucifer. În Om se concentrează toate razele divine, pentru a țâșni apoi din el o ființă, o lumină și un verb nou.

Prin acest lanț, Dumnezeu-Zeii, Elementele și Omul alcătuiesc un Tot solidar și indivizibil, care se autogenerează, se organizează, evoluează în mod constant, paralel, integral. Zeii superiori dau naștere Zeilor inferiori, care dau naștere Elementelor, a căror materie nu este decât o aparență, iar Omul, în germen de la origini, devine treptat centrul și pivotul acestor elemente.

Privit de sus în jos, acest tablou arată raza prin care Zeii văd lumea și Omul – aceasta este partea Luminii. Privit de jos în sus, arată prisma prin care Omul percepe lumea și Zeii – este partea Umbrei.

Să vedem acum Puterile lucrând în cadrul Creației.

Capitoul 3

PERIOADA SATURNIANĂ. SACRIFICIUL TRONURILOR. TREZIREA ARHEILOR

În întreg universul se manifestă legea eternei mișcări, legea rotației și, odată cu ea, legea metamorfozei sau a reîncarnării. Această lege a avatarurilor sau a renașterii lumilor sub forme înrudite, dar mereu noi, sub lungi somnuri cosmice, se aplică atât stelelor, cât și stelelor, atât Zeilor, cât și oamenilor. Este chiar condiția manifestării Verbului divin, a strălucirii Sufletului divin prin astre și prin suflețe.

Pământul a avut trei avataruri înainte de a deveni Pământul pe care îl vedem astăzi. La început a fost amestecat, ca o parte nedistinctă, cu nebuloasa primară a sistemului nostru, numită Saturn în cosmogonia ocultă și pe care o vom numi *primul Saturn*, pentru a o deosebi de planeta actuală Saturn, care este o rămășiță a acestei nebuloase. Mai apoi, pământul a făcut parte din *Soarele primitiv*, care se întindea până la marginea actualei planete Jupiter. Pământul, formând un singur astru împreună cu Luna, s-a desprins de Soarele primitiv. Acest lucru, în